

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Complicațiuni nouă.

În ședințele delegațiunii austriace ministrul de externe contele Goluchowski a avut ocaziune de a se exprima și în afacerile interne ale monarhiei, și aici ni-s'au pus în perspectivă complicațiuni nouă, cu cari trebuie să ne facem sémă și noi.

Meritul că s'au pus în discuțiunea delegațiunilor și afacerile interne din monarhie este al bohemilor, cari au știut storce declarațiuni în privința acésta dela ministrul de externe.

Representanții poporului bohem au făcut ministrului de externe imputarea, că nu și-a pus influința sa binefăcătoare pentru a se ajunge la o soluțiune favorabilă și între poporul german și cel bohem, și acésta în interesul monarhiei.

Era lucru ușor, ca ministrul de externe să consilieze pe ministrii din Austria în direcțiune sănătoasă.

Și nu e sănătoasă direcțiunea actuală, care a sistat obstrucțiunea din partea stângă, și o a pus în partea dreaptă.

O asemenea soluțiune a crizei nu arată nici o înțelepciune. Ministeriul actual a sistat măsurile ministeriilor anterioare în ce privesc folosirea limbii boheme în justiție și în administrațiune.

Prin sistarea acestor măsuri germanilor li-s'a împlinit voia, ei nu mai fac obstrucțiune în parlament. S'a produs însă adevărată indignațiune în poporul bohem, și în loc de a descărca forța publică armele în poporul german, acuma ea o descarcă în poporul bohem.

În loc de a face obstrucțiune germanii, fac obstrucțiune bohemii.

Spre a ajunge la o asemenea soluțiune nu s'a cerut multă înțelepciune, nu s'a cerut talent de bărbat de stat.

Era în interesul monarhiei o influințare binevoitoare din partea ministrului acașilor comune.

Pusă astfel cestiunea, ministrul de externe a dat îndată răspunsul dorit.

După vederile densusului afacerile interne ale Austriei se regulază fără întreprinderea ministrului de externe, care și are bine definit cercul seu de competență și între influințare și întreprindere ministrul nu pôte face distincțiune.

Precând declară acésta ministrul de externe, și face și rezervele sale, și la locul prim accentuază importanța bohemilor pentru industria și comerțul monarhiei, și pozițiunea acelorora în ce privește mersul cultural al poporilor din Austro Ungaria.

Ministrul dorește pacea între cele 2 elemente, și crede, că acea pace se va și realiza.

Și acuma vin complicațiunile.

Sub guvernul actual s'a declarat războiu naționalităților din Austria, și în faptă nici odată nu au fost mai amărâte poporele din țerile austriace ca acuma sub ministerul Clary.

În parlamentul din Viena obstrucțiunea s'a început pe întreaga linia și bohemii copiază întocmai pe germanii cu deosebire numai, că obstrucțiunea e mai vehementă, ceea-ce corespunde caracterului sângelui slav.

Se vorbește deja cu positivitate de venirea altui guvern în fruntea afacerilor din Austria.

Ministrul a făcut amintire de dorința generală pentru pace.

Un nou guvern în Austria va căuta să facă dreptate, și atunci aceea nu se va puté mărgini la regularea raporturilor dintre elementul slav și german.

O vorbă decisivă va trebui să aibă și cestiunea românilor bucovineni, care sub guvernul actual luase o direcțiune periculoasă românilor, și întereselor lor naționale-bisericesci.

Aflat un mod de soluțiune fericită pentru interesele naționale ale poporilor din Austria, acela va trebui să aibă influință binefăcătoare și în Ungaria, unde chiar și în era actuală hotărât mai blândă, ca era Bánffy, totuși bântue un curent nenatural, vătămător pentru interesele culturale ale naționalităților.

Memorandul Slovacilor.

Între Slovaci circulă de mai mult timp pentru a aduna subscrierii, un memorandum, care cuprinde gravaminele poporului slovac și rugarea de a fi observată legea naționalităților. Se sponeste, că memorandumul amintit va fi prezentat prin o deputațiune de femei Maiestății Sale Monarhului la Viena, se înțelege dacă în noua eră a „dreptății” se va permite așa ceva.

Cassarea §-lui 14. Comisiunea emisă din partea Reichsrath-ului austriac în scopul revizuirii paragrafului 14 din constituție, a decis în prezența ministrului de justiție cu douăzeci voturi contra douăsprezece, ștergerea paragrafului. Se va face acum propunere în Reichsrath, fiind ales ca raportor al comisiunii deputatul Kaiser.

Ședința la Asociațiune.

În ședința comitetului central din 7 Dec. n. c. s'au pertractat următoarele obiecte mai importante:

— S'a votat definitiv proiectul pentru noua arondare a despărțămintelor și inactivarea acelor despărțăminte, cari s'au creat de nou, designându-se delegați, cari să convoce ședințele de organizare. Astfel de delegați s'au designat pentru cercul Branului dl Ioan cav. de Pușcariu, pentru cercul Mercurei, protopopul Ioan Droc, cercul Treiscaune prof. Andreiu Bârsan, cercul Toracului, protop. Paul Miulescu, cercul Lipovei protop. Voicu Hamsea, cercul Orade, adv. Nicolae Zigre, etc.

Până acuma funcționează în ordine 34 despărțăminte, afară de al Albei Luliei, unde lucrurile stagnează total.

— Ministrul a încuviințat textul *losurilor* ce se va emit în favorul casei naționale și pe baza acésta Asociațiunea a încheiat contract cu firma Bachruch din Bpesta pentru obiectele-căștiguri, cari le va lua în primire în numele Asociațiunii dl deputat die-tal George de Serb, ear institutul „Albina” împreună cu dl vicepres. Dr. Ilarion Pușcariu, vor garanta pentru prețul obiectelor până la suma de 25.000 cor. Sperăm, că losurile în curând vor fi puse în circulațiune. Remâne numai ca publicul nostru să îmbră-

șiseze cu totă căldura, acésta întreprindere națională, mai ales că și căștigurile principale sunt obiecte de mare valoare. Obiectele vor fi transportate la timpul seu la Sibiu, unde vor fi și expuse.

— Pentru *bibliotecile populare* comitetul central a instituit anume o comisiune, care să aleagă cărțile cele mai folositoare pentru popor. Comisiunea a și recomandat v'ro 500 piese, care se vor publica în organul Asociațiunii. Asupra cărților alese vom reveni.

— La concursul publicat pentru *scrieri relig.-morale* au intrat trei lucrări, dar comitetul n'a putut decerne premiul pentru nici una și s'a publicat un nou concurs.

— S'a decis, ca *răscumpărarea fericitărilor de anul nou* să se facă în favorul casei naționale.

— S'au luat măsuri ca toate bibliotecile despărțămintelor să se conscrie și să se porțe despre ele evidența, ear biblioteca Asociațiunii să se asigure de foculul.

— Despărțământul Brașovului a decis, să mai înființeze pe teritoriul seu două biblioteci ambulante.

— Neînțelegerile escate între comitetul vechiu și nou al despărțământului Cluj s'au aplanat și comitetul central speră că animositățile de acolo, cari atâta pagubă au făcut despărțământului, se vor curma.

— S'au luat măsuri ca testamentul lui George Filip atacat de rudeniile sale, să se susțină conform dispozițiilor testamentare ale fericitului fondator.

Dinariul văduvei.

Este nobil, frumos și înălțător lucru, când cineva își încredințază avu-tul seu pentru trebuințele culturale ale poporului, mai ales când acela are încă multe de făcut, ca să ajungă a puté ține pas cu lumea ce progresează mereu; dar jertfa se prezintă în o lumină morală mult mai mare, când obolul depus pe altarul neamului și al bisericii este adunat crucerește și cu multă economie; faptul în sine devine în cazul acesta mult mai laudabil, iar cel ce-l face un om vrednic.

Un asemenea cas ni-se prezintă și în „actul fundațional”, ce-l publi-

FOIȚA

Biografia și fundațiunea lui EMANUIL GOZSDU

de
Parteniu Cosma.

2. Fundațiunea.

Manuil Gozdu prin testamentul său ddto Pesta 4 Nov. n. 1869 (publicat în Analele Fundațiunii lui Gozdu, tomul I) întrégă averea sa, ce va rămâne după achitarea spe-selor de înmormântare, a datoriilor și legatelor sale, o testeză „acelei părți a națiunii române din Ungaria și Transilvania, care aparține la confesiunea orientală ortodoxă” în scopul: ca din aceea să se constituie o fundațiune sub numele „Fundațiunea lui Gozdu”, din care în primul period de 50 de ani să se deie stipendii (burse) tinerilor români de religia orient. ortodoxă, talentați și cu purtare bună, ai căror părinți nu sunt în stare a procura educațiunea și instrucțiunea fiilor lor pe spesele proprii; în al doilea period de 50 ani se pot da stipendii și tinerilor, cari se vor

pregăti pentru cariera de artiști, de preoți și de învățători; în al treilea period de 50 ani, afară de tinerii designați în punctele precedente, se vor puté da ajutoare preoților și învățătorilor cu însușiri eminente și cu familii numeroase, precum și preoților și învățătorilor bătrâni săraci; în fine după expirarea periodului al treilea de 50 ani, afară de acestea, reprezentanța, după vederile majorității membrilor ei, va puté da stipendii și ajutoare pentru ori ce alte scopuri religioase orient. ortodoxe române, „ținând cont de binele și prosperarea patriei comune ungare, a bisericii orientale-ortodoxe și a națiunii române.” La conferirea stipendiilor au să fie preferiți, „pe lângă calificațiune egală și fiind de confesiunea orientală, fiii Poynaresilor din cott. Bihării, descendenți ai rudelor lui Demetriu Poynar, moșul de mamă al fundatorului.”

Drept stipendii și ajutoare se pôte distribui numai o parte a venitului net al v'rii fundațiunii, și anume: în primul period prim $\frac{1}{3}$, în al doilea $\frac{2}{5}$, în al treilea $\frac{1}{2}$ părți, având celelalte părți a se capitalisa, ear de aci încolo capitalisarea va înceta și se va forma numai un fond de rezervă din 10% ale venitului net, ear restul întreg se va distribu-

ca stipendii și ajutoare; când însă fondul de rezervă va ajunge la cifra egală cu a cincea parte a capitalului fundațional, se va aduce și acela la capital și se va forma alt fond de rezervă tot sub aceleași condițiuni. Stipendiile nu pot fi mai mari de 500 fl.

Cu administrarea fundațiunii încredințeză Gozdu o reprezentanță, care are să se compună din metropolitul și din toți episcopii orient. ortodoxi români din Ungaria și Transilvania, ca membri naturali ai aceleia, și din două-ori atâția bărbați laici, cari trebuie să fie „bărbați cu autoritate și cunoscuți ca onesti, deștepți și români orient. ortodoxi zeloși”, la a căror alegere să aibă vot decisiv fosta lui soție Melania Dumtsa, executorii testamentului până când vor fi în viață și rudele testamentului din cott. Bihorului, cari vor purta numele Poynar de Királydarócz. Dacă în acésta familie „se vor afla indivizi capabili”, să se aleagă și din ei cel puțin un membru în reprezentanță. Dispune în fine, ca averea fundațiunii să se administreze la metropolea ear socotelile, până când „națiunea română, pe cale constituțională va căpăta o corporațiune națională, adunare națională, congres sau alt mecanism autonom”, să se dea publicității numai prin ziare, ear după ce națiu-

nea „va căștiga o corporațiune organică autonomă, la aceea se vor înainta socotelile spre aprobare”, apoi la guvern, care în puterea dreptului seu de suprainspecțiune „va avé drept să rectifice greșelile, ce s'ar comite în manipulare, sau faptele contrare dispozițiunilor testamentare”. „De altmintrelea — zice — eu înțeleg o astfel de suprainspecțiune a guvernului, care va fi normată și definită prin lege.”

Pe aceste baze s'a constituit fundațiunea îndată după mórtea fundatorului la 22 Ian. (3 Febr.) 1870. Testamentul a fost atacat cu mai multe procese, dar reprezentanța tóte le-a aplanat cu împăciuire judecătorească și a făcut tot posibilul ca fundațiunea să scape de tóte sarcinile și legatele testamentare, ceea ce, mulțumită neobositului zel al membrului Ioan cav. de Pușcariu, în timp relativ scurt i-a și succes. Astăzi fiind în Ungaria și Transilvania un metropolit și numai doi episcopi orient. ortod. români, reprezentanța stă din 9 membri. Metropolitul și episcopii din membri îndată ce s'au introdus în scaunul episcopesc resp. metropolitan, ear membrii civili prin alegere. Usul este, ca din fiecare diecesă să fie câte doi membri civili în reprezentanță. În Aug. 1898, când ne-am

căm mai în jos, după dorința funda-
torului, „ca să iee și alții pildă bună
și să fie gata spre jertfire și pentru a se
înlesni astfel înaintarea fiilor poporu-
lui român, dăruit dela Dumnezeu cu
multe însușiri neîntrecute, dar cari
adese-ori rămân ascunse ca diamantul
în nisip și nu ies la ivelă din lipsa
de mijloce“.

Este neînsemnată suma indicată
în acest act, dar ea apare însemnată,
considerând faptul, că donatorul a
adunat-o în un șir lung de ani ca por-
tărel la poștă, ca să înlesnescă cât
de cât traiul fiului seu Taraziu; dar
neavând noroc să-i trăiască, o încre-
dinteză neamului, care are destui fii
lipsiți. Dumnezeu să-i răsplătescă no-
bila faptă, lungindu-i firul vieții încă
mulți ani!

Etată actul:

Act fundațional.

„Subsemnatul, călăuzit de firma con-
vingere, că tot omul este dator a trăi nu-
numai pentru sine, ci și pentru neamul și bi-
serica, a căror fiu este, m'am decis a destina
pentru un scop filantropic, românesc și or-
todox, o parte din puțința avere, câștigată
cu multă trudă și ostenelă, prin cumpăt și
cruțare.

„In scopul acesta m'am prezentat în
ziua mai jos însemnată la Onoratul Domn
Dr. Elie Cristea, secretar al consistoriului
archidieceșan din Sibiu, și i am predat libelul
de depunere Nr. VIII/367 din anul 1875
dela institutul de credit și economii „Albina“
din Sibiu despre un deposit de două mii
patru sute (2400) corone, cu însărcinarea,
ca să încredințeze Venerabilului Consistor
archidieceșan al bisericii ortodoxe-române din
Transilvania administrarea acestei sume după
normele și dispozițiile statutului organic și a
regulamentelor în vigoare, dar cu adausul, că ca-
pitalul pôte fi investit și în acțiuni de ale
institutilor de credit „Albina“ din Sibiu,
„Ardeleana“ din Orăștie, ori de ale altor in-
stitute solide.

„Suma depusă să se administreze ca
fundațiune specială, care să pörte numele
meu și al fiului meu repausat, și anume
„Fundațiunea Vasile și Taraziu Cora“.

„Dorința mea este, ca interesele după
suma depusă să se capitalizeze până va a-
junge fundațiunea la 3000 corone; ear atunci
din venitul curat să se dea ajutor la câte un tiner
student din scölele medii ori și dela alte
scöle de specialitate ori mai înalte, care va
fi român și de religiunea ortodoxă și se va
afla vrednic de ajutorare pentru purtarea sa
morală corespunzătoare și pentru sporiul do-
vedit în studii. La conferirea ajutorului Ve-
nerabilul Consistor să dea întâietate tiner-
ilor născuți în Viștea superioară, dară numai
în cazul, când aceștia vor dovedi aceeaș pur-
tare și aceeaș diligență.

„Totodată autorizez pe Venerabilul Con-
sistor, ca după a sa bună și părintescă chib-
zuire să folosească venitul fundațiunii even-
tual și pentru alte trebuințe ale archidiece-
șei noastre, de sine înțelegându-se caracterul
românesc și ortodox al acelora.

procurat aceste date, membrii reprezentanței
erau: din archidieceșă: metropolitul *Miron
Romanul*, *Ioan cav. de Pușcariu*, jude de
curie în pens. și *Parteniu Cosma*, directorul
executiv al instit. „Albina“ din Sibiu; din
diecesă Aradului: episcopul *Ioan Metianu*,
Dionisiu Poynar de Királydaróc, jude la
tabla reg. din Orade, și *George Serb*, depu-
tat dietal; din diecesă Caransebeșului: epis-
copul *Nicolau Popea*, *Iosif Gall*, membru al ca-
seii magnaților și *Aram Berlogia*, jude de curie.

Reprezentanța se întrunesc în fiecare
an la două sesiuni ordinare, în Martie și în
August. In Martie obiectele principale sunt:
censurarea rațiociniilor și inventariilor pe
anul precedent și stabilirea bugetului pe
anul viitor, ear în August votarea stipendi-
lor pentru proximal an școlar. Averele fun-
dațiunii se păstrează și manipulează în casa
metropolitană sub răspunderea metropoliei.
Rațiociniile censurate de reprezentanță se
înainteză la congresul național-bisericesc
spre aprobare și numai după primirea ab-
solutorului dela congres, se transpune un
extras al lor la guvern spre știre.

(Va urma)

„Astfel, — mângăiat în sufletul meu, că
am contribuit și eu cu dinarul văduvei să-
race din sfânta evanghelie la înaintarea nea-
mului și a dreptmăritorei sale biserici, —
încredințez suma de mai sus, prin întreveni-
rea dlui Dr. Elie Cristea, Venerabilului Con-
sistor, investindu-l pe acesta între marginile
dispozițiilor de mai sus cu dreptul de pro-
prietar și dispunător asupra fundațiunii făcute,
de acum și până 'n vecii vecilor. Amin.

Sibiu, în 10/22 Iuliu 1899.

Vasile Cora Solimar de Vist m. p.

Înainte noastră:

Dr. Elie Cristea, m. p.
secretar consist.

Dr. Nicolae Vecerde, m. p.
advocat.

Teodor Orlea m. p.

Pavel Cotoșiu m. p.

Conferența preoțescă din Seliște.

(Înceiere.)

Membrul Ioachim Muntean declară
că studiind cu temeiul întrebările date spre
discuție, află de bine a propune următoarea
soluțiune, drept răspuns la acelea.

La punctul a): „Cari ar fi scăderile ce pro-
duc indiferentismul religios în popor, și prin ce
mijloce s'ar puté desvolta tot mai mult simțul
religios în popor pentru a delătura și para-
lisa acele scăderi:

„Poporațiunea apröpe curat românescă
și ortodoxă a ținutului reprezentat de trac-
tul Seliștei, în general vorbind, nu e încă
încălzită într'un mod, care ar puté să însu-
fle îngrijiri mai serioase, de indiferentismul
religios, acest morb moral atât de periculos
pentru esistența și viitorul neamului nostru.

In casuri sporadice însă a început el
totuși a se ivi și în acest ținut, unde odini-
oră înfloria religiositate și moralitatea ca în
puține alte locuri ale patriei noastre, mai
ales la pătura cea mai de jos, mai mi-
seră și prin urmare mai decăzută a poporu-
lui, apoi la așa numiții semidocți, acel
soiu de ömeni vantoși, cari sunt pretin-
denza reagentii cei mai periculoși pentru
biserica, personalul și instituțiile ei, și în
fine în clasa acelora, cari după condițiunile
lor de traiu în diferite moduri vin în atun-
gere cu elemente străine, nouă dușmane, ori
moralicește stricate.

Sistemul politic dominant favorizează și
el din a sa parte mersul fatal spre decadență.

Ca mijloce de combatere și îndrep-
tare a răului acestuia considerăm a fi de
recomandat:

a) Pentru tinerime: o instrucțiune
religiosă-morală cât de îngrijită, aducerea
după putință și a celuilalt material de in-
strucțiune, în consonanță cu preceptele bise-
ricești-divine, frecventarea regulată a bise-
ricei din partea tinerimei școlare și participa-
rea ei activă împreună.

b) Pentru adulți și popor: pre-
mergerea cu exemplu bun și demn de imi-
tat din partea familiei preotului și învățăto-
rului, apoi predici corespunzătoare—exortații—
în biserică și la alte ocașii potrivite spre a-
cest scop, și în fine înființarea de reuniuni
economice, culturale, de înmormântare și de
temperanță, provăzute cu biblioteci acomodate
diferitelor trebuințe și punerea acelora sub
conducerea preoților, învățătorilor, ori a altor
bărbați cu vază, probați, experți și zeloși,
cari în puterea poziției lor alese și a facul-
tăților de cari dispun, vor înființa cu bun
succes în direcțiune moralisătoare mai întâi
în mod direct asupra membrilor, apoi prin
ei asupra mulțimei.“

La punctul b.): „Cari ar fi scăderile ce
slăbesc forțele materiale ale poporului, și
mijlocele la ridicarea acelora?“:

„Forțele materiale ale poporului nostru
le slăbesc înainte de toate dările și aruncu-
rile crescende din an în an, apoi scăderea
isvörelor de câștig, din cauza schimbării re-
ferențelor în purtarea economiei, în fine
încuibarea unor deprinderi și obiceiuri
rele, cum sunt: fumatul, pe aiurea jocul pă-
timaș în cărți, beția, mania de a purta pro-
cese, dar mai pe sus de toate luxul sau falsa
ambitiune de a nu se lăsa întrecut de alții
în traiu, îmbrăcăminte și sport.

Ele se pot ridica prin combaterea și
delăturarea cauzelor expuse mai sus și deda-
rea poporului la o viață patriarhală mai
simplă, la trezvie, cumpăt, cruțare și labori-
ositate.

Când fie-care cap de familie ar ști
să și inventarizeze averea, multă puțină, câtă
o are, și să pörte jurnal despre „întrate și e-
șite“, la finea anului ar puté ține un fel
de examen economic cu sine însuși despre
capacitatea sa de muncă și câștig, ca și des-
pre natura speselor ce le-a avut și așa f-s'ar
oferi o basă reală de meditațiune și îndre-
ptare.

Școla, catedra, biserică, amvonul și even-
tualele reuniuni economice, industriale, de
meserii și de temperanță sunt chemate și
aici să ducă greul luptei spre îndreptare și
progres.“

La punctul c.): „pentru-ca preoții să
se rețină dela alte ocupațiuni economice, și
să se dedice numai înaltei lor chemări pre-
oțești, cari ar fi mijlocele și la ameliorarea
dotațiunii preoțești.“

„Îmbunătățirea sorții preoților depinde
în prima linie dela luminarea și cultivarea
poporului în direcțiune religioasă-morală și apoi
dela ridicarea stării lui materiale.

„A puté, dar a nu vrea“ să contri-
bui la susținerea preotului, este pentru el
tot așa de puțin folositor, ca și „a vrea, dar
a nu puté“.

De aceea ne aflăm într'un cerc vicios,
căci lumea pretinde dela preot să aibă cul-
tură superioară, să se dedice pe sine întreg
înaltei sale chemări, punându-și activitatea și
töte forțele sale intelectuale și morale exclu-
siv în serviciul poporului, ca în schimb să
se bucure apoi și el la rîndul seu nu numai
de stimă și de iubire platonice, ci și de sprin-
jin și scurs material din partea poporului, —
dar îndată după acelaș resonament pöte zice
și preoțiunea cătră popor: asigură-ne existența
noastră și a familiilor noastre, scapă-ne de grija
zilei de mâne și atunci întreaga noastră activi-
tate, töte puterile noastre intelectuale și mo-
rale, mărite încă prin studiu continuu și
meditațiune serioasă, le vom jertfi scopului
înalt de a te lumina și încălzi.

Am făcut însă durerösa experință, că
chiar cei-ce pretind dela preot mai mult,
acea contribuie cu mai puțin la susținerea
lui și a casei lui D-zeu.

Prin cele atinse aici la acest punct am
voit să vizăm o scădere, pe care din neferi-
cire o întîmpinăm prea des nu numai în
tractul nostru, ci apröpe pretutindenea la Ro-
mâni, și nu atât la poporul de rînd, cât mai
ales la clasa a mai inteligentă.

Aceștia în general. Iar în special amin-
tim, că în tractul acesta se află puține co-
mune, în care preoții se ocupă din necesitate
mai intensiv cu economia, dar și ocupațiunea
acestora este de așa fel, încât nu derögă
statului lor preoțesc.

De altcum părerea noastră principală
asupra acestui obiect este, că purtând preoții
dela sate economice, fie în agricultură, fie în
pomărit sau vierit, însă în mod rațional și
dela o înălțime öre-care, nu numai că aceea
nu le-ar fi de rău, ci ea li-ar aduce chiar
considerabile folöse, putend servi în acelaș
timp și poporului cu exemple și modeluri
vii, demne de urmat. Dar punerea în practică
a unor atari economii de model reclamă pe
de o parte cunoscențe speciale, pe de altă
parte mijloce materiale însămnate, condi-
țiuni cari nouă ne lipsesc cu totul, ori în
parte. De aceea e nu numai de lipsă, ci și
just ca ajutorul să ne vină de acolo, de
unde și pentru cine muncim: dela popor.

Ameliorarea dotațiunii credem că s'ar
puté face prin introducerea unui stolar după
putință uniform și urcat mai ales pentru ser-
viciile ordinare preoțești, cum sunt: botezul,
înmormântarea ș. a., apoi și prin sistemizarea
de salarii din fondurile bisericesti și alimen-
tarea acestora prin donațiuni și contribuiri
benevole, iar unde acestea lipsesc, prin im-
punerea de contribuțiuni pe familii, în bani
sau bucate — după împrejurările locale, și
numai în ultima linie ar fi a se lua refugiul
la ajutor din visteria statului, la a căru sus-
ținere de altcum și noi contribuim din greu.
Ajutorul însă ar fi a se cere și primi numai
pe lângă păstrarea intactă a autonomiei bi-
sericești, precum și a libertății și independen-
tenței noastre individuale.“

În jurul acestei soluțiuni s'a încins o
discuție vie; în urmă conferența o primește
de a sa și exprimă autorului mulțămită pro-
tocolară.

Membrul Nicolau Neamtu crede că
în viitor ar fi bine, dacă mijlocele cari con-
ferențele preoțești le află de potrivite pentru
sanarea a multor obiceiuri rele, precum și a
desvoltării simțului religios, le ar comunica
comitetelor parohiale, cari în sensul Stat.
organic între cele mai principale datorințe
au și aceea a supravegherii morale
a credincioșilor, și să însiste ca comitetele
parohiale să și desvolte öreș-care activitate
în scopul acesta.

Membrul Petru Juga jun. arată, că o
causă principală a slăbirii simțului religios
sunt și neînțelegerile ce se nutresc chiar în
sinul preoțiunii; însă pe lângă convenirea
cât mai deasă a preoțiunii la olaltă, prin ce
s'ar ajunge la adevărată cunöștere reciprocă,
atât de lipsă pentru ori și care memöru al
vre-unei societăți.

După ce s'a dat cetire și cercularului
archieresc referitor la observarea strictă a
pedecilor canonice la căsătorii, presiul în-
tre vii aplause declară prima conferință pre-
oțescă de încheiată. *Correspondentul.*

Revistă externă

Emigranții sërbi.

Comitetul central al refugiaților sërbi
cu sediul în Geneva, a lansat un manifest
oficial de următorul cuprins:

Știrea respândită despre aceea, că re-
gele Alexandru ar fi invitat pe represen-

tanții emigranților la Meran pentru a stabili
condițiile reîntörcerii nostre în patrie, e o
simplă scornitură. Noi stăm pe bazele pro-
tențiilor dela 1894, prin care cerem amnestie
pentru töți condamnații politici, îndepärtarea
definitivă a regelui Milan și restaurarea con-
stituției din 1888.

Mesagii președintelui Statelor-Unite.

Congresul deschis în 23 l. c. la Wa-
shington a primit mesajul președintelui
Mac-Kinley, care constată prosperitatea ex-
tra-ordinară a țerei.

Veniturile din anul curent sunt evalu-
ate la 641 miliöne. de dolari; cheltuelile la
601 de miliöne. Mesajul declară că un îm-
prumut nu este acum necesar; însăși asupra
necesității de a mări flota comer-
cială și de a crea un canal care ar uni
Atlanticul cu Oceanul Pacific.

Relațiunile cu Germania sunt förte cor-
diale și intime.

Vorbind de relațiunile cu Anglia, me-
sajul spune că, în urma neutralității în con-
flictul nenorocit din sudul Africeii, Statele-
Unite rămân credincioșe principiului de a
nu se angaja în alianțe cu privire la afaceri
cari nu ating America în mod direct.

In ceea ce privește Cuba, mesajul
declară că guvernarea insulei nu va fi lăsată
populațiunii insulare de cât atunci când
liniștea va fi restabilită pe deplin.

Filipinele nu pot fi părăsite. Pro-
punerea de a da acestor insule independența
lor, menținându-le sub protectoratul ameri-
can, nu pöte fi luată în considerațiune.

Guvernul Filipin a adresat guvernului
american un apel vehement, cerend pacea și
recunösterea independenței Filipin-
nelor.

El acuză pe președintele Mac Kinley,
că s'a îndepärtat dela principiul de drept,
care zice că cel tare trebuie să apere pe cel
slab. Statele-Unite au făcut rezbel Spaniei
sub cuvânt că acesta oprima pe Filipini și
acum acestea vor să ia locul Spaniei.

Revistă economică

Legea despre avantajile de stat acordate industriei indigene.

In ședința din 30 Nov. a. c. a legisla-
țiunii ungare s'a primit, după a treia cetire,
noul proiect de lege, prezentat de ministrul
de comerțu încă în ședința din 14 Nov. a.
c., relativ la „avantajile de stat acordate
industriei indigene“. Conform acestei legi se
vor bucura de avantajii:

Fabricile înzestrate cu mijloce tehnice
moderne, cari vor produce pe teritorul co-
roniei ungare articoli, cari înainte de intrarea
în vigoare a legii presente nu s'au produs
en gros.

Fabricile și stabilimentele industriale,
provăzute cu mijloce tehnice moderne, ce
se vor înființa de aci înainte și se vor ocupa
cu fabricațiunea de:

porțelan, vase de pötră, sticle de fe-
röstră, de oglinzi și de butelii, marmoră,
țevi de metal (cu excepțiunea celor de tuci),
șirme de metal, cuie de drot, ace, instrumente
musicale, arme, mașini de unelte, apoi lampe,
articoli de lux din metal, orolöge, jucării,
hörtii, mëtase etc.

Însöțirile de industriași, dacă produc
articoliu amintiți.

Töte întreprinderi le, cari cultivă în mod
sistematic industria de casă, aplicand un nu-
mër mai mare de lucrători.

Fabricele de vase maritime etc. amin-
tite în § 13 art. de lege XIII. din 1893.

Fabricile resp. stabilimentele industriale
înșirate se vor bucura, pe lângă favorurile
acordate prin art. de lege LI. din 1870,
(scutirea de contribuțiunea de casă) încă de
următoarele avantagii:

a) Vor fi scutite de contribuțiunea
de venit resp. de contribuțiunea monta-
nistică și de contribuțiunea întreprinderilor
obligate la dare de semă publică, precum și
de aruncurile comunale, de competențele ca-
merilor comerciale și industriale și în fine
de aruncul după contribuțiunea de venit.

b) Vor fi scutite de competențele
și taxele comunale, ce sunt a se solvi
la cumpărarea și transcrierea realităților ne-
cesare pentru fabrică; iar dacă întreprinde-
rile amintite vor fi societăți pe acțiuni resp.
se vor transforma sub durata avantajilor în
asemenea societăți, ele vor fi scutite de töte
timbrele și competențele, ce ar fi a se solvi
la întemeierea societății, resp. la urcarea ca-
pitalului social.

c) Întreprinderilor înșirate ministrul de
finanțe pöte să le vină sarea necurățită,

necesară pentru trebuințele fabricii și cu prețuri mai reduse de cât cele fixate în § 13 al art. de lege L din 1875.

d) Dispozițiile § 159 al art. de lege I. din 1890 au valoare și față de întreprinderile industriale inițiate pe baza legii prezente.

Chestiunea dacă o fabrică sau stabiliment industrial corespunde condițiilor prescrise pentru a se pute bucura de avantajele arătate, este pusă la discrețiunea ministrului de comerț.

Tot ministrul de comerț fixază și ziua, de când încep și cât durează avantajele acordate. Cererea pentru acordarea avantajilor oferite prin lege, este a se înainta cel mult în 3 ani dela înactivarea întreprinderii și se poate acorda pe cel mult 15 ani.

Fabricile și stabilimentele industriale amintite vor avea mai departe favorul că liniile ferate de stat și cele garantate de stat, le vor transporta materialele de clădit, mașinile, părțile de mașini etc. pe lângă reabilitarea numai a șeselor efective.

Ministrul de comerț, în conțelegere cu cel de finanțe este îndreptățit a pune întreprinderilor favoritate, pentru durata avantajilor, condițiuni, în ce privește locul și mărimea întreprinderii, precum și numărul și calitatea muncitorilor; iar în cas când ar delama-o această interesele deja existente, a denega cu totul acordarea avantajelor.

Acordarea avantajelor de stat se va publica în foia oficială, pe lângă înștiințarea municipiilor și camerelor comerciale și industriale competente.

Acestea ar fi dispozițiile mai principale ale legii, de care ne ocupăm și care va intra în vigoare la 1 Ianuarie 1900 cu valoare până la 31 Decembrie 1909, fără însă a altera validitatea avantajilor acordate pe baza ei.

Fără a ne ocupa în special cu singuraticile dispoziții ale legii citate, observăm numai, că ori-cât de mari ar fi la apariția avantajele oferite prin noua lege — nemărginita putere discrețională rezervată guvernului întru executarea ei, ne face a crede, că precum alte multe, așa și legea aceasta va fi pusă, nu atât în serviciul binei obște, cât mai ales în serviciul „politice”, acordându-se favorul aceluia, cari vor face guvernului, la ocaziune dată, cele mai mari și mai bune servicii coteștești.

Pentru a arăta, că naționalitățile nemaghiare au motive puternice a întâmpina cu neîncredere noua lege, este de ajuns a releva din dispozițiile de sus numai pe aceea, conform căreia guvernul este autorizat a pune condițiuni în ce privește locul, unde să se etabileze fabricile, cari contéză la avantajii de stat, apoi numărul și calitatea lucrătorilor.

Cunoscută fiind tradiționala „bunăvoință” a guvernelor maghiare față de tot ce este nemaghiar, este mai presus de îndoială, că dispozițiunea citată are chemarea de a preveni eventualitatea, ca să se înființeze cu ajutorul statului fabrici în regiunile locuite de naționalități și să se dea astfel pâne la lucrători, cari nu posed „calitatea” de a fi maghiari, sēcui sau ciangăi.

Cu un cuvânt legea despre avantajele de stat ce sunt a se acorda industriei indigene primită de parlament, pe lângă slaba interesare a deputaților, după o dezbateră de abia 3 ore, este departe de a aduce țerei resp. industriei indigene foloșele, ce deja dinainte i-se atribuie din partea foilor guvernamentale.

NOUȚĂȚI

Generoasa matronă Ioana Bădilă, între numeroșele sale legate a lăsat, precum aflăm, „Reuniunii române de muzică din Sibiu” *clavirul său*. Valoarea acestui clavir, fie că se vinde, fie că Reuniunea îl ține pentru sine, — să fie considerată drept taxă de membru fondator la Reuniunea de muzică, atât pentru decedata, cât și pentru soțul său, dl Ioan Bădilă, jud. r.

Cum Reuniunea română de muzică dispune de un clavir, clavirul d-nei Bădilă s'a vëndut „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, cu prețul de 200 fl. ce tocmai echivaléză cu taxa de membru fondator pentru două persoane. Această vânzare respective cumpărare s'a efeptuit în ședințele comitetelor ambelor Reuniuni amintite ținute Joi în 7 Dec. a. c.

Pe viitor concertele meseriașilor nostri, destul de succese și până aci, vor fi și mai gustate.

Consulat spaniol în București. Guvernul român a fost înștiințat prin ambasada Spaniei din Paris, că guvernul spaniol a înființat un consulat la București. Titularul acestui consulat a fost numit dl Adriano Rotondo y Nicolau. La 1 l. c. n. dl-

Rotondo y Nicolau a sosit în Capitală și s'a prezentat după amiază d-lui Al. G. Florescu, secretarul general al ministerului afacerilor străine. Dl Adriano Rotondo y Nicolau a prezentat apoi d-lui I. Lahovari, ministrul afacerilor străine, comisiunea sa și l'a rugat de a i obținé executorul regal de rigóre. Mai nainte Spania avea legațiune la București, dar de câți-va ani o desființase și nu mai avea relațiuni cu România.

Leac contra ciumei. O telegramă din Roma vestește, că renumitul profesor universitar dr. *Bacelli*, acum ministru al instrucțiunii publice, a inventat un leac pentru vindecarea ciumei.

Până acum s'au făcut experiențe cu acest leac la animale și se zice că are foarte mare efect vindecător.

La „Reuniunea română de înmormântare din Sibiu”, pe care dl Victor *Tordășianu* funcționar consist., intenționéză a o înființa, s'au înscris de membri d-nii: Pantaleon Lucața, căp. în pens., cassar al consist. arch.; Petru Ciora, funcț. consist.; Nicolae Cristea, Moise Lazar, ases. consist.; Emil Verzariu, funcț. la „Transilvania”; Iulian Popescu, cassarul „Albinei”; Victor Tordășianu, funcț. cons.; Nicolae Ivan, ases. consist.; Emil Vințeler, funcț. de bancă; Ana Bența n. de Pop; Emiliu Pinciu, Iuliu Covrig, Petru Dragomir, funcționari de bancă; George Decian, executor; Dr. Ioan David, secret. la „Albina”; Ioan Mihu esped. consist.; Vasile C. Osvadă, direct. adm. la „Tribuna” și Ioan Papiu, protopop.

Al 18-lea... Din Schwarzau se anunță, că *prințesa de Parma* a dat naștere Marți unui copilă. Micul prîslea e deja al 18-lea copil al fericitei părechi princiare.

Furtună pe marea neagră. De câteva zile Marea Neagră e bântuită de furtuni violente. Până acum au suferit naufragiu vr'o 12 bastimente, iar alte 9 imbarcațiuni s'au dus la fund. Au fost și mai multe victime umane.

Avis. Se aduce la cunoștință publică, că *esarëndarea* pășunii bisericești gr. or. din *Rosia*, fixată pe ziua de 10 Decembrie n., deocamdată este amânată.

Consul revocat. Haralamb G. Carandino, consul onorar al României în Cefalonîa, a fost revocat din postul său pentru neregularități grave și pentru abuzuri în scriptele de comptabilitate ale oficiului.

Zilele critice de prima ordine, în anul viitor, după prorociile lui Falb, vor fi următoarele: 1 și 31 Ianuarie, 1 Martie (cea mai critică), 30 Martie, 29 Aprilie, 12 Iulie, 10 August, 9 Septembrie, 8 Octombrie, și 7 Noiembrie. Sunt apoi mai multe de a doua și de a treia ordine.

Dreyfus tot de cătră pădure... În senatul francez tocmai acum se tractéză chestia amnestiării tutulor celor ce erau implicați într'un chip ôre-care în procesul Dreyfus. Din acest prilej Dreyfus a adresat din Carpentras, senatorului Clumageran, președintelui comisiei de amnistie, o scrisóre de următorul cuprins:

Nu voi să întru în discuțiune politică asupra chestiunii de amnistie. Cer dela magistratul public un singur lucru: să nu mi-se ia mijlocele, ce mi-le tinde legea, pentru revisuirea procesului. Nu simt nici ură, nici resbunare, dar pentru copiii mei și pentru mine dator sunt să fac totul, ca să mi-se proclame nevinovația, în numele Republicei și în numele Franței. Dreptul și dreptatea mi-se cuvine și mie.

O revoltă de robi deportați. Din Massauah vine vestea că deportații din insula Nocra, briganzii de la Tigru și mai mulți alți foști rebeli, în număr de 120, s'au răscolit în contra gardei, compusă din câțiva ascari și doi supraveghetori italieni. Un supraveghetor și un ascar au fost omorâți, ear ceialalți desarmați de cătră revoltați. 107 briganzi au isbutit să evadeze în luntri pe țărmurile țerei Dankhali, luând cu ei 30 puști, munițiuni, bani și pe supraveghetorul prins. Din Massauah și din Adicaje s'au trimis companii în urmărirea rebelilor.

Un gazetar căzut în războiul din Africa Sudică. Din Berlin se vestește, că tinerul gazetar austriac Sedlac a că-

zut în războiul din Africa-Sudică. Sedlac mersese în Transvaal ca reporter al unui jurnal englez. Având însă conflict cu un căpitan englez, s'a înrolat în tabăra Burilor, și la lupta dela Glencoe s'a purtat foarte vitejește. A primit însă o rană, în care a și murit.

Țiganul și cioma. Țiganul Rigó Bernát, frate al faimosului Rigó Jancsi, reintorcându-se zilele trecute din Cairo, unde petrecuse mai mult timp în cercul fericitelui seu frate, a fost deținut în Triest și pus sub carantină, pe cuvânt că venia din ținut infectat de ciomă. Țiganul însă tot țigan; crezând el că e deținut pe nedrept, la un prilej binevenit s'a șters din închisóre și s'a dus direct acasă în Pákozd. Serviciul sanitar din Triest a fost nevoit să telegrafeze, ca să fie deținut țiganul. Ceea-ce s'a și întemplat. Isprava lui Rigó însă a produs mare panică în Pákozd și jur.

Un iurist sburător... Ciudat lucru! S'ar crede că-i vr'o șarlatanie, vr'o minune, vr'un monstru, sau mai știi? Póte vr'un inventator de mașină pentru sburător... Nu i nici unul. E vorba de un fiu al norocului, căruia hărăzit i-a fost să pășescă o aventură înspăimântătoare de... nostimă. Un student iurist din Pesta cu numele Berzeviczy Béla, chefulia mai alaltăeri nóptea cu mai mulți prietini la un coleg al său, care locuia în strada Ullői, într'o odaie din catul al treilea. În toiu petrecerii Berzeviczy a greșit ceva contra rënduelei statonice în societate, pentru ceea-ce el a fost pedepsit, încuait fiind într'o odaie vecină. Ce-i trăsnește lui prin minte: să păcălescă și el pe prietenii săi. Face planul, să iasă pe ferăstră în...coridor, și încet, tiptil, pe o altă ușă, să surprindă numai ca din pământ pe ceialalți chefuitori. Zis și făcut. Pășeste pe ferăstră și... deodată se pomenește numai sburând! O isbitură îndesată și un strigăt scurt și ascuțit adună lumea în jurul sormanului om. Coridor adecă nu era nicăiri; ferestrele odăii se deschideau spre o curte largă, a cărei sol era la o adâncime de vr'o 20 de metri! Care va se zică Berzeviczy sburase binișor. S'a telefonat iute după medic. Când colo ce să vezi? Lui Berzeviczy nu i-se întemplase decât puțină serintură la un picior. Tótă paguba erau niște ferești culese din țifni și sparte de iurist în sborul seu...

Palmele în sinagogă. În Gödöllő s'a întemplat nu demult. În sinagoga jidovescă de acolo la o slujbă dumnezească pe când cantorul recita în tonul cel mai profetic psalmii lui David, într'o bancă dindărét răsuna deodată o plesnitură, apoi alta și după ea a treia. Un anumit Spitzer Oszkár, iurist, cărpise o palmă altui jidan, cu numele Jonás, care își reclama locul unde ședea Spitzer. Frații lui Jonás săriră într'ajutor. Tata lui Spitzer încă; dar Jonásii răsără bătân-lui Spitzer palma a doua și a treia. Jidovii scandaloși au ajuns înaintea judecătorei pentru violarea sfântului local și pentru...vătămarea de onóre. Pentru delictul dintăi au fost pedepsiți cu amendă în bani; ear chestia vătămării de onóre s'a tranșat așa, că ambele partide și au retras palmele...

Premiile Academiei Române în 1900.

Pentru premiile, ce sunt a-se decerne în sesiunea generală din 1900 a Academiei Române au intrat următoarele lucrări:

I. Premiul Năsturel-Herescu de 4000 lei.

Blaga (dr. Iosif), Teoria dramei, Brașov 1899. — *Condiescu* (I. P.), Studii experimentale asupra întreținerii căilor ferate, București 1899. — *Grăsescu* (dr. V.), Ovreur român București 1899. — *Gârbea* (G. O.) Iov, poemă dramatică, ed. II, București 1899. — *Grigoriu* (C. A.), Teatrul de familie, București 1899. — *Iorga* (N.), Documente românești din arhivele Bistriței, București 1899. — *Lecca* (Haralamb G.), Jucătorii de cărți, București 1899. — *Lecca* (Octav), Familiile boerști române, București, 1899. — *Marion*, D'avalma ed II, București 1899. — *Mitrescu* (Filon Th.), Mic dicționar român-latin, București 1899. — *Nanu* (D.) Nacturne, Cămpulung 1900. — *Rosetti* (Radu D.), Valuri, București 1900. — *Societatea geografică*, Marele Dicționar geografic al României București 1898-1899. — *Vlăhuta* (A.), Clipe de liniște, București 1899. —

II. La premiul Lazar de 5000 lei.

Berberian (I.), Examenul de asistent în farmaciă, București 1899. — *Climescu* (C.), Curs de geometriă analitică, Iași 1898. — *Cuza* (A. C.), Despre poporația, Iași 1898. — *Florantin* (I.

Pop), Telepia, descoperire. — *Kiriac* (dr. I.), Curs clinic de patologie chirurgicală, vol. III IV, București 1898-1899. — *Manicatile* (Al.), Curs de algebră elementară, București 1899. — *Manicatile* (Al.), Observațiunii asupra procedeeor de calcul aritmetic, utilizate în școlile noastre, București 1899. — *Minovici* (M.), Putrefacția din punctul de vedere medico-legal și hygienic, București 1899. — *Oceanu* (P. I.), Ovariectomia la iapă, etc., București 1899. — *Păcățian* (Teodor V.), Lupta pentru drept, traducere, București 1898. Scopul în drept, trad., Sibiu 1899. Libertatea, traducere, Sibiu 1899. Principiile politice, trad., Sibiu 1899. — *Possa* (dr. S.), Difterie și Seroterapie, Iași 1899. — *Șerbanescu* (dr. I.), Memoriu asupra maladiilor infecțioase în armată, București 1899. — *Stoica* (Simeon), Dietetica populară, Brașov 1897.

III. La premiul Adamachi de 5000 lei.

Achimescu (I.), Spicuri, culegere din englezește, București 1899. — *Adamescu* (Gh.), Noțiuni de istoria limbei și literaturii românești, ed. III, București 1899. — *Boiu* (Zaharie), Seminte din agrul lui Christos, tom. I, II, Sibiu 1898-1899. — *Găvănescu* (I.), Curs de pedagogie, București 1899. — *Ionescu-Gion* (G. I.), Istoria Bucureștilor, București 1899. — *Maxim* (D. G.), Critica sistemului probelor. Comisiuni rogatorii interne și internaționale, Iași 1899. — *Mihăescu* (N.) Filosofia Socialismului, Cămpulung 1900. — *Oeconom* (Ciru), Fiica lui Sejan, poveste istorică, București 1899. — *Popea* (Ioan), Caractere morale. Exemple și sentințe, Brașov 1899. — *Possa* (dr. S.), Anatomia artei, Iași 1899. — *Szmigelski* (dr. V.), Istoria legii nouă, tom. I, Blaj 1899. — *Ursachy* (G. C.), O căsnicie, București 1899. — *Vasilescu* (Stef. Ilie), Fabule și satire morale p. I, București 1899.

Notiță literară.

A apărut:

Anuarul politic și economic pe a. 1900 („Politikai és közgazdasági évkönyv”) de Székely Sámuel. Budapesta. Prețul 8 cor. Opul acesta, ce se estinde pe vr'o 650 pagine, e datorit conlucrării mai multor autori, astfel: Dr. Jancsó B. (chestia naționalităților), Dr. Dolencz J. (istoria Ungariei dela 1809-1867. Constituția maghiară). Szerdahelyi S. (istoria unui parlamentar, biografia membrilor casei deputați și magn.) Gelléri, Szalai, Berger, Dr. Körösi și Sz. Ágotha László. Meritul principal revine lui Székely Sámuel, care s'a năzuit a da o lucrare de valoare.

Anuarul e împărțit în 2 secțiuni principale. În prima face o reprivire asupra trecutului, mai ales asupra evenimentelor secolului al XIX-lea, iar în a doua tractéză istoria a. 1899, luând în mod cronologic în privire toate evenimentele mai marcante și toate statele în serie alfabetică.

E o carte cu un cuprins foarte bogat și servește spre orientare în multe chestii importante.

VARIETĂȚI

(Venitele „Petit Journal“-ului) Ziarul cel mai răspândit în lume e de sigur naționalul „Petit Journal”. Are 4 milioane de cetitori și un venit anual colosal. Și isvórele lui de venit nu sunt de loc șablonațice. Ziarele republicane aduc date interesante în privința asta. Spre pldă cu prilejul afacerii „Panama”, domni Iudet și Marinoni (directorii ziarului) au încasat sume frumoșele pentru articlii scriși în această chestie. În anul 1883, când s'au emis primărá acțiunile „Panama”, Iudet a scris un articol, în care în numele patriotismului recomandă acțiunile. Pentru acest articol „Petit Journal” a primit 39,500 franci. Pentru articolul scris la a doua emisie, a primit 155,000 fr. În 1886 altă emisie; „P. J.” primește pentru articolul seu patriotic 142,000 fr. În 1887 apare articolul a 4-lea alui Judet; onorar 151,000 fr. În anul următor ziarul recomandă cetitorilor sei o altă emisie, și primește 40,000 fr. Și în sfârșit al șeselea articol patriotic în această chestie i-se plătește „P. J.”-lui cu 100,000 fr. Care va să zică scandalul „Panama” a dus „Petit Journal“-ului un venit de 630,000 fr. — Apoi măcelurii armenesți, probabil, încă vor fi aduc mari foloșe acestui ziar. Directorul Marinoni a umblat pe la Sultanul, și când s'a întors în Paris, a publicat în foie un articol, în care presintă pe creștini ca resvrătitori, ear pe Sultan îl ridică în slavă. În suplimentul ilustrat presintă un tablou cu titlul „Atacul armenilor asupra unui mecet turcesc”. Pe când adevărul era, că Turcii au ucis 300 de creștini, cari se baricadaseră în biserica Orfa.

Mătase Henneberg

dela 45 cr. până la fl. 14.65 per metru — veritabilă numai procurată direct din fabricile mele — neagră, albă și colorată, — în cele mai moderne țesături, colori și desinuri.

Particularilor liberă de porto și vamă acasă. Mostre cu întorcerea poștei.

Fabricile de mătase G. Henneberg (Lif. de curte ces. și reg. Zürich. [3] 15

Ad. nr. pp. 770—1899. [237] 3—3

Concurs repetiț

Pentru întregirea postului de paroch din comuna Agribiciu cu filia Căpușul-mare, prin acesta se eserie a 3-a oră concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau un venit sigur anual de 408 fl. 20 cr.

Doritorii de a competa la acest post, au a-și așterne subscrisului, până la terminul sus indicat, suplicele de concurs, instruite în sensul normelor în vigore, și a se presenta în vre-o Duminecă sau Sărbătoare la sf. biserică, ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. al Clujului, în conțelegere cu respectivul comitet parochial.

Cluj, 4 Novembre 1899.

Tuliu Roșescu,
protopresbiter.

[218] 8—10

Albumină nutritore.

1 kg. Tropon are acelaș efect la nutrire, ca 5 kg. carne de vită de cea mai bună calitate sau 180—200 ouă. Troponul în corp se preface direct în sânge și mușchi, fără să producă grăsime. Troponul are deci ca urmare — consumându-se regulat — o însemnată întărire a corpului atât la omeni sănătoși, cât și la cei bolnavi, și se poate adăuga în ori ce mâncare, fără ca prin acesta să se altereze gustul. Pe lângă prețul lui de tot moderat se poate procura de ori-cine prin farmacia și drogherii.

Fabricile de Tropon, Mülheim-Rhein.

Agentura gener. pentru Austro-Ungaria:
M. Winckler, Viena 5, Wienstr. 55.

In Tipografia și librăria archidieceșană Sibiu, se află de vânzare:

Cuvântări bisericesci

de

Dr. Theol. George Popoviciu
protopresbiter ort. român în Lugos

broș. à fl. 1.50 sau lei 3.50.

Religiune și știință,

disertațiune

de același autor

broș. 25 cr.;

și

Cuvântări bisericesci

de

Massillon, episcop de Clermont și membru al acad. franc.

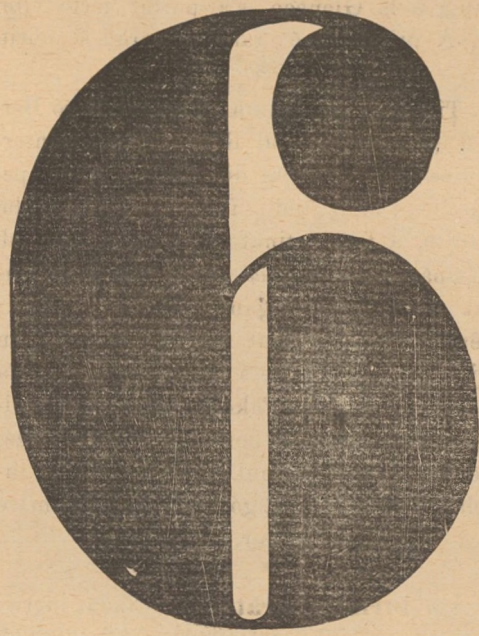
traduse prin

Ioan Genț
paroch gr. cath. în Haieu,

Tom. I broș. fl. 2.50 sau lei 6.50

Redactor prov. **Dr. Elie Cristea.**

La tôte

tragerile ale loteriei de binefacere

în favorul spitalului reuniunii
policlinice din Budapesta, un
los costă numai

1 corónă.

Câștigul principal valorează
corónă

100.000

5 câștiguri à 20.000 cor.

etc. etc.

cari la cerere se răscumpără în bani
gata de cătră administrațiune cu 20%
scăzământ.

Tragerea primă

irevocabil la 4 Ianuaru.

Comande efectuește prompt:

Biroul loteriei de binefacere

IV. Kossuth-Lajos-u. 1.

[229] 4—7

In Tipografia și librăria archidieceșană, Sibiu, a eșit de sub tipar:

Dogmatica ortodoxă

de

Greg. Pletosu,
protoiereu, profesor gimnasial

Carte aprobată de Preavenatul Sinod
archidieceșan gr.-or.

Prețul broș. fl. 1.20, pentru România 3 franci.

Turnătoria de clopote și de metal a lui Antoniu Novotny în Timișóra — Fabrică

se recomandă a pregăti clopote nouă, precum și la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioșe, pe lângă garanță pe mai mulți ani, provădate cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorče cu ușurință în ori-ce parte, în dată ce clopotele sunt tocite de o lătore, prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomandă [164] 17—26

clopote patentate găurite

invenție proprie. mai de multe-ori premiate cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoșă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tóce de metal.

Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Se află spre vânzare la

LIBRĂRIA ARCHIDIECESANĂ

Eminescu pesimist, profet și economist,
de I. S. Ordeanu, prețul unui
exemplariu 1 cor.

Mărturisirea ortodoxă aprobată de
sfintul sinod
(România), prețul 1 cor. 30 fil. * * * * *

Gramatica limbei române pentru
clasa
I și II gimnasială, reală și civilă, de Nicolae
Bogdan, prețul 2 corónă * * * * *

Manual de limba maghiară *

Gramatică și carte de cetire pentru preparandii,
școle medii și civile, de Dr. J. Dengi și E.
Hodoș, prețul 2 corónă 40 fil. * * * * *

Prețurile indicate sunt neto, portul postal este
de 10 fil. pentru cele două dintău, ér 20 fil.
pentru cele din urmă. * * * * *

Rame de tot felul, pentru icóne, tablouri,
etc., pe lângă prețurile cele mai eștine

Domnii învătători sunt rugați să introducă prin școle caietele de desen
punctate cu figuri începute, un sistem foarte bun, aprobat de Inaltul
Ministeriu de culte și instrucțiune publică sub Nr. 1503/1892. Sunt 10
* * * * * numerii (caete) à 4 cr. * * * * *

NOU! Pro 1900 NOU!

a apărut:

Calendarul

archidieceșan,

neapărat de lipsă pentru fie-care preot și învătător.

Se pôte procura dela

Librăria archidieceșană, Sibiu,

Cu prețul de 30 cr. + porto postal 5 cr.

Avem de vânzare următorele scrieri de

Teodor V. Păcățian:

Principiile politice, după Dr. F. de Holtendorff broș. à fl. 2.—

Libertatea, traducere după I. Stuart Mill broș. . . . . 1.—

Lupta pentru drept, trad. după Dr. R. de Ihering broș. . . . . 1.—

Cu trimítirea prin postă plus 5 cr.

**Tipografia și librăria archidieceșană,
Sibiu.**

Editura și tiparul tipografiei archidieceșane.